

Den lille grønne om LGBT

Om kønsidentitet og seksuel orientering

LGBT Danmark

Indhold

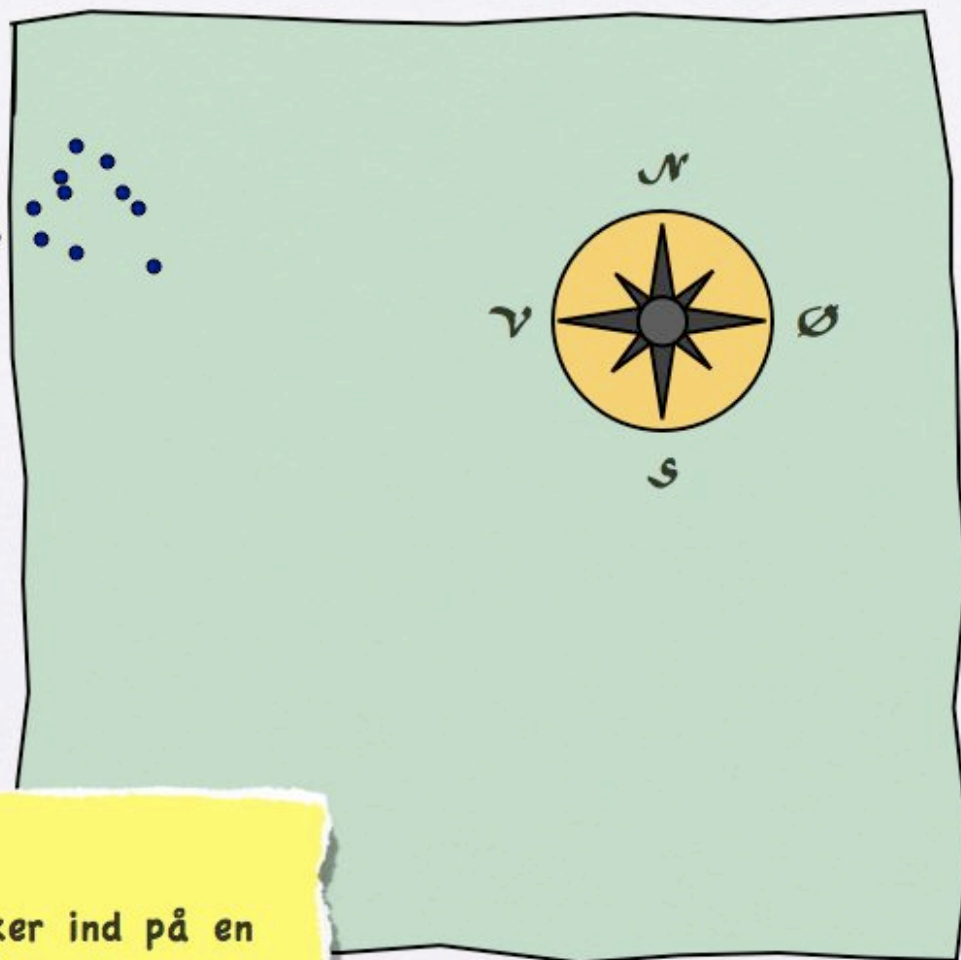
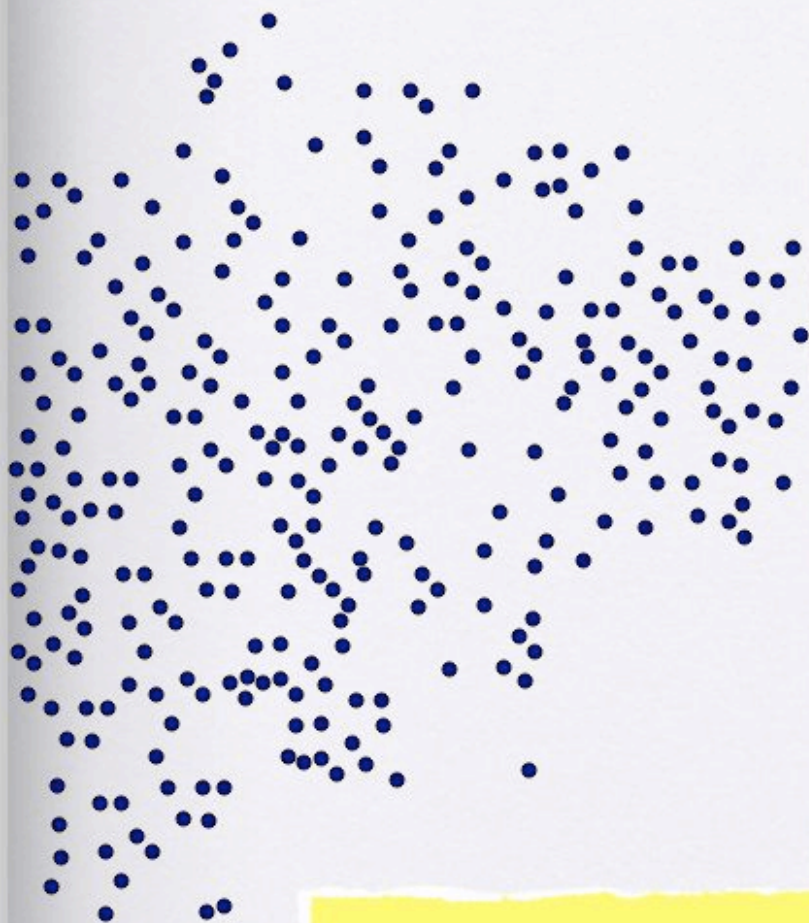
1. To dimensioner

2. Kønsidentitet

3. Seksuel orientering

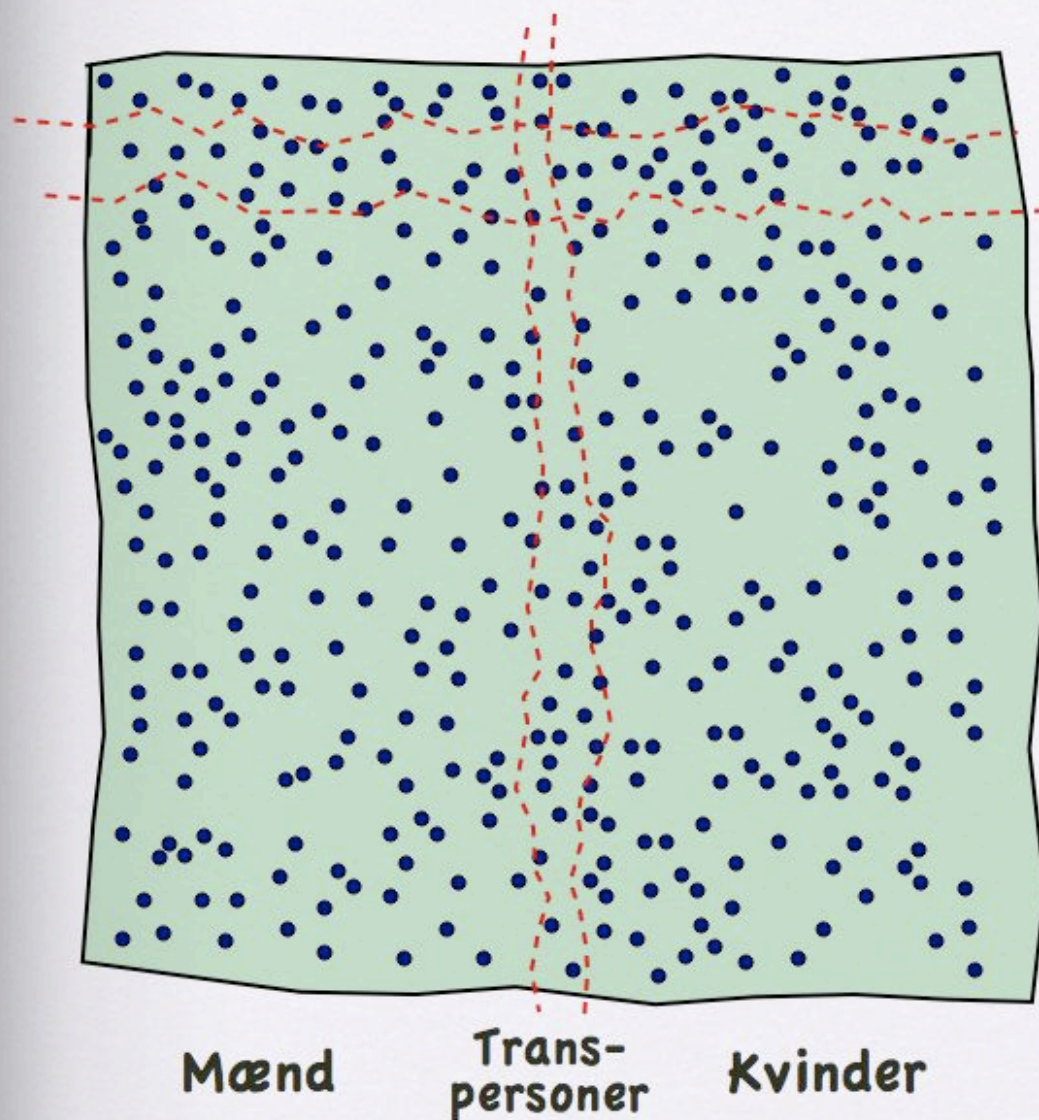
4. Ligebehandling

1. To dimensioner

Et tankeeksperiment:

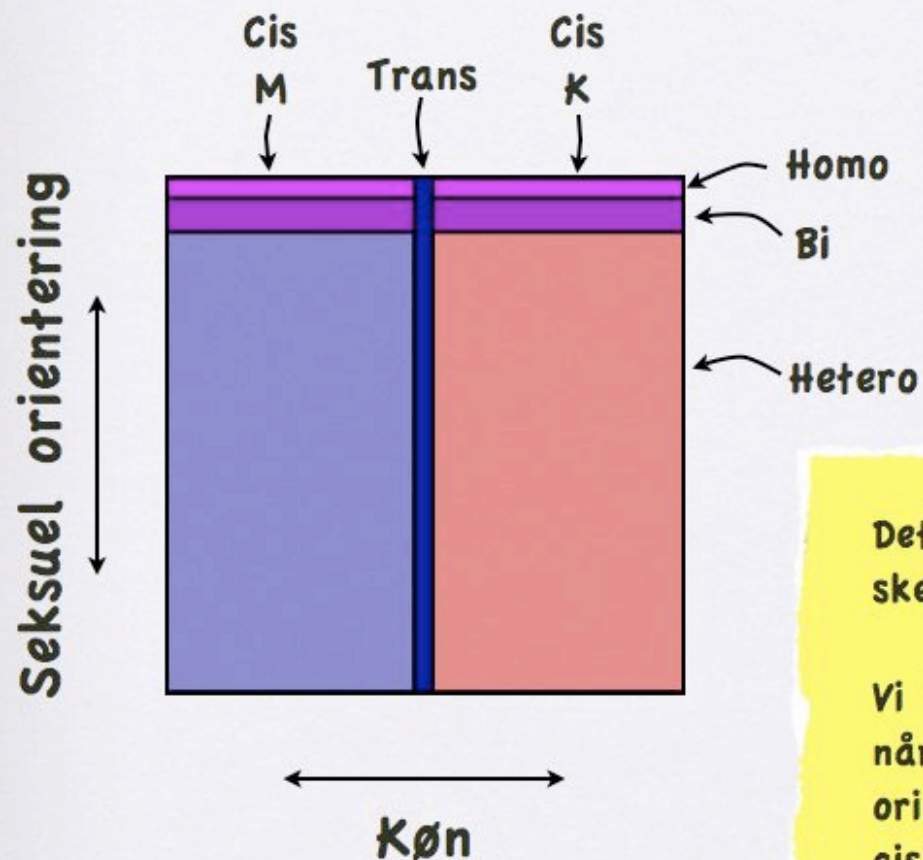
Send en masse mennesker ind på en mark. Bed mændene gå mod vest og kvinderne mod øst. Bed samtidig heteroerne gå mod syd og homoerne mod nord.

Homoseksuelle
Biseksuelle

Heteroseksuelle

Det kunne ende med, de står nogenlunde således. Der vil være nogle mere eller mindre klare skel mellem homo-, bi- og heteroseksuelle, ligesom det vil være tilfældet mellem mændene og kvinderne og dem i mellemzonen.

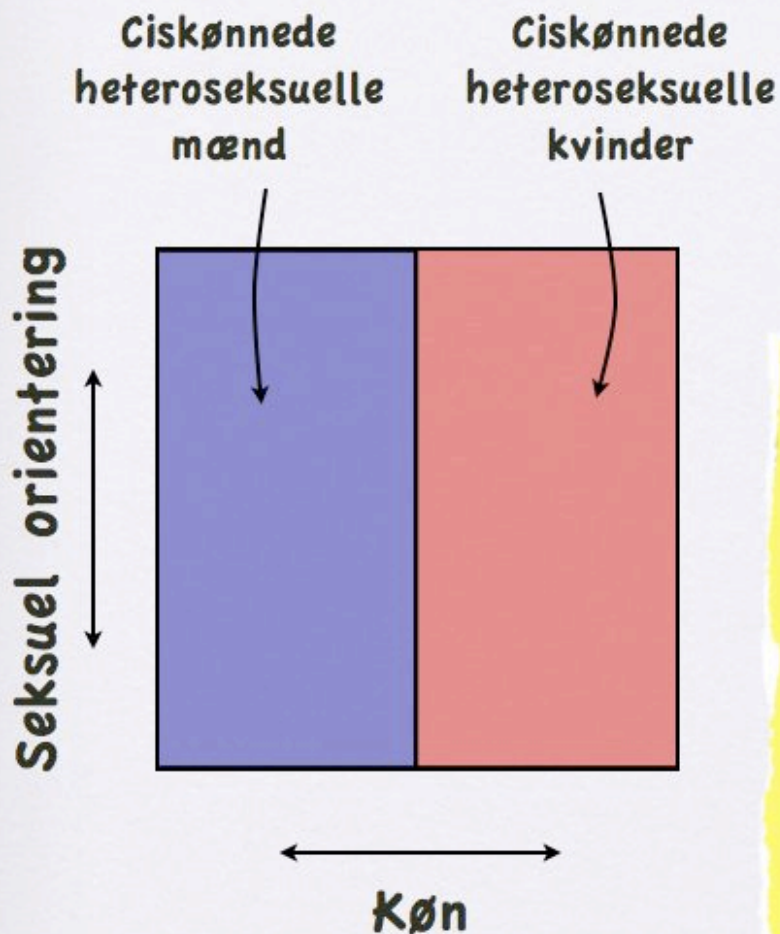
Hetero <-> Homo
Cis <-> Trans

Det kunne også illustreres lidt mere skematisk således.

Vi har en heteroseksuel majoritet, når det kommer til seksuel orientering, ligesom vi har en ciskønnet majoritet, når det kommer til køn.

Nærmere definitioner af begreberne følger senere

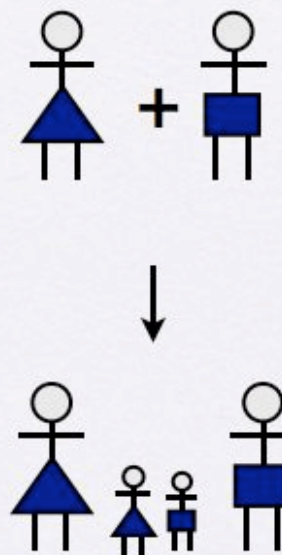
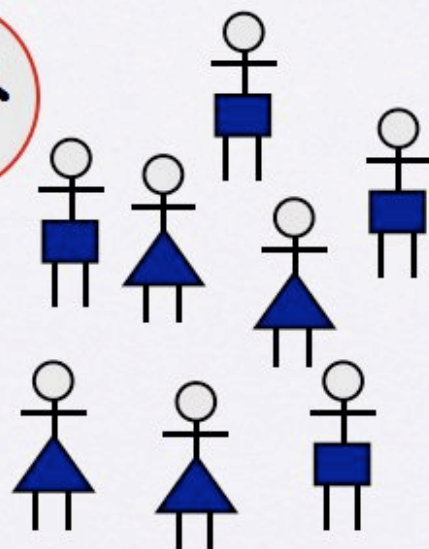
Den cis-hetero-normative verden

Da majoritetsbefolkningen er ciskønnede og heteroseksuelle, glemmer man ofte, at billedet er mere komplekst.

Det betyder, vi har en tendens til at antage om hinanden, at vi er ciskønnede og heteroseksuelle. Det kalder vi den cis-hetero-normative antagelse.

M/K

Par

Børn

I den cis-hetero-normative verden består samfundet af mænd og kvinder, der danner par med hinanden og i disse parforhold får børn.

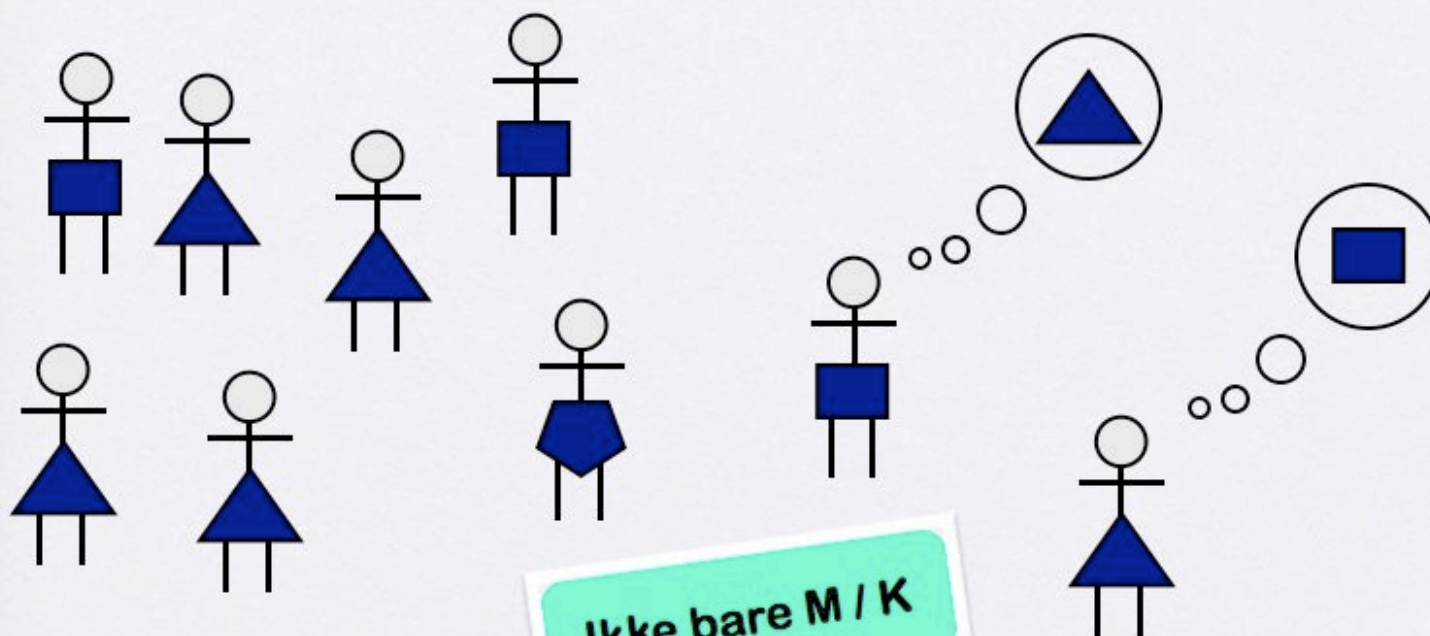
Den forestilling danner grundlag for det meste lovgivning og indretningen af mange samfundsstrukturer og måder at omgås.

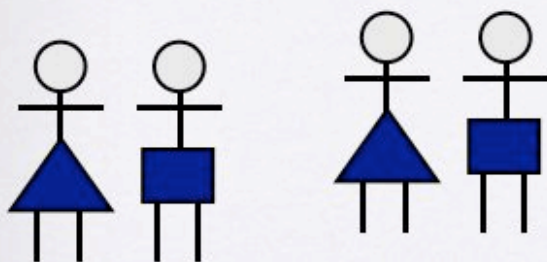
Men for det første består samfundet ikke af mænd og kvinder. Køn er mere sammensat end som så.

Nogle af os føler vi har et andet køn, end det, vi blev tillagt ved fødslen.

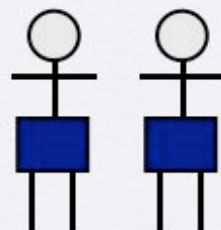
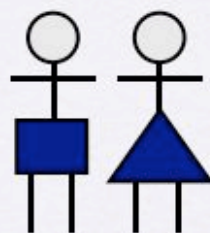
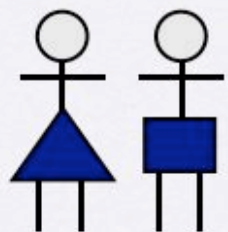
Andre af os synes slet ikke, at det er muligt at passe ind i de to køn der er.

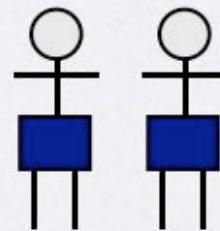
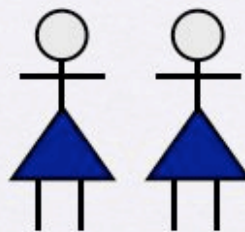
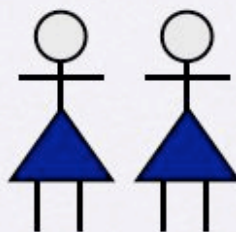
Ikke bare M / K

for det andet består parforhold ikke nødvendigvis af en mand og en kvinde, men kan også være to mænd eller to kvinder.

Ikke bare M + K

For det tredje behøver
forældrepar ikke bestå
af en mand og en kvinde.

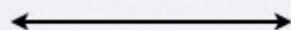
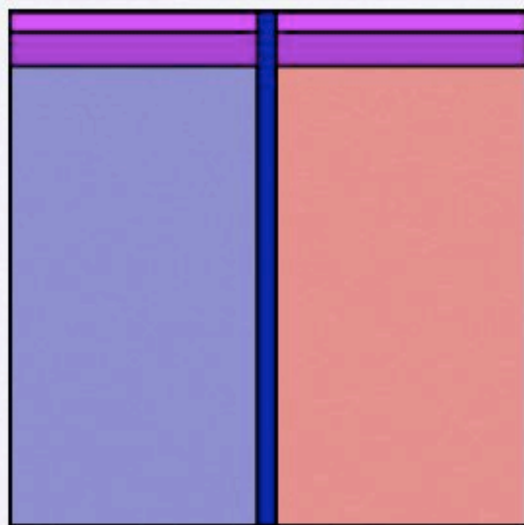
Og for det fjerde kan et
barn have mere end to
forældre.

Forældrepar af
samme køn

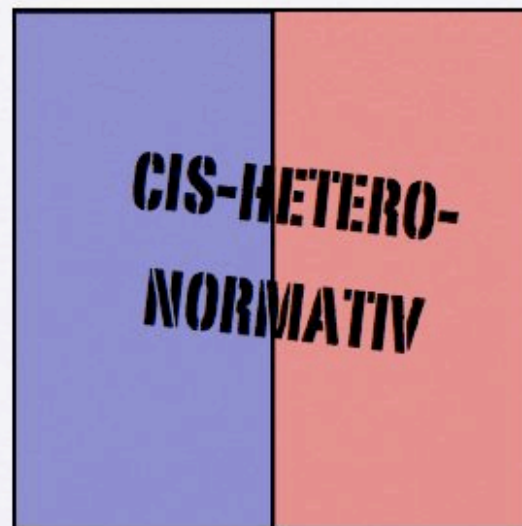

Mere end to
forældre

Seksuel orientering

Køn

Der er derfor meget galt med opfattelserne i den cis-hetero-normative verden, som overser andre kønsidentiteter og seksuelle orienteringer.

Derfor
LGBT-
rettigheds-
kamp

2. Kønsidentitet

Kønsidentitet

Oplevet køn

Udtrykt køn

Biologisk køn

Biologisk køn

Det biologiske køn kommer til udtryk både på genetisk niveau via kønskromosomerne (som ikke kan ændres), og anatomisk via kroppens kønstegn (som kan ændres) mv.

Oplevet køn

Det oplevede køn er det køn, den enkelte føler at have. De fleste af os har en klar opfattelse af, hvilket køn vi tilhører.

Udtrykt køn

Det udtrykte køn er enhver form for kønsmanifestation: Navn, påklædning, adfærd, kropslige kønsudtryk, f.eks. hår, m.m.m.

Både det biologiske, det oplevede og det udtrykte køn kan være kvindeligt, mandligt eller blandet/uklart

---

Ciskønnet:

**Biologisk køn = Oplevet køn = Udtrykt køn = Mand
eller**

Biologisk køn = Oplevet køn = Udtrykt køn = Kvinde

Transkønnet:

Alt andet

Der er forskellige ordbrug.
Her vil vi bruge ordene
transkønnet og **transperson**
i bredest mulige betydning.

Socialt køn:

Socialt køn er den kollektive forståelse af køn. Det er de normer og forståelser af køn som opbygges i et samfund - det at vi i en kultur anser nogle kønsudsagn for at være feminine, andre for at være maskuline. På den måde er det sociale køn resultatet af alle individers kommunikation om køn med hinanden.

Både det oplevede og det udtrykte køn er sociale køn

Masser af variationer

Som *transseksuel* oplever man, at ens krop er forkert og modsat ens oplevede køn. Man kan derfor være interesseret i forskellige former for kønsbekræftende indgreb, evt. et fuldstændigt kønsskifte. (Mtk: Mand til Kvinde. KtM: Kvinde til Mand)

Som *transvestit* ønsker man at udtrykke det modsatte af sit biologiske køn.

Som *interkønnet* er ens biologiske køn blandet eller uklart. Det kan være variationer i kromosomerne og/eller variationer i det anatomiske og fysiologiske.

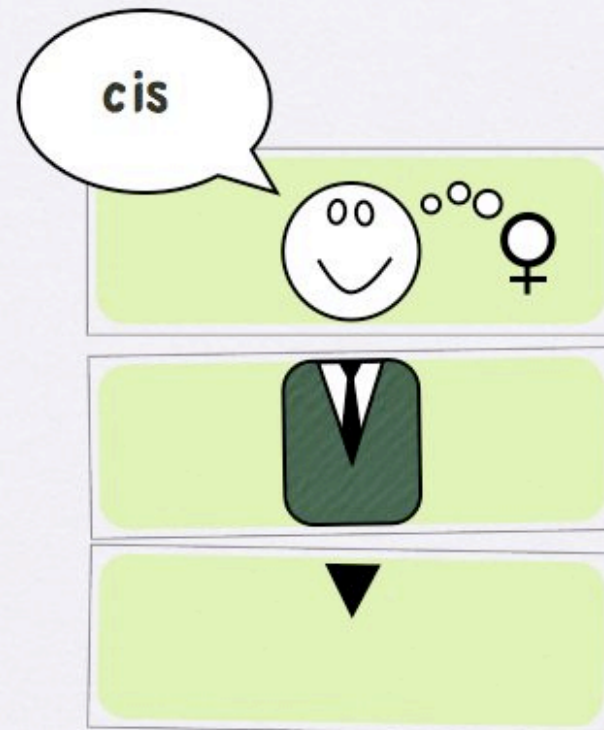
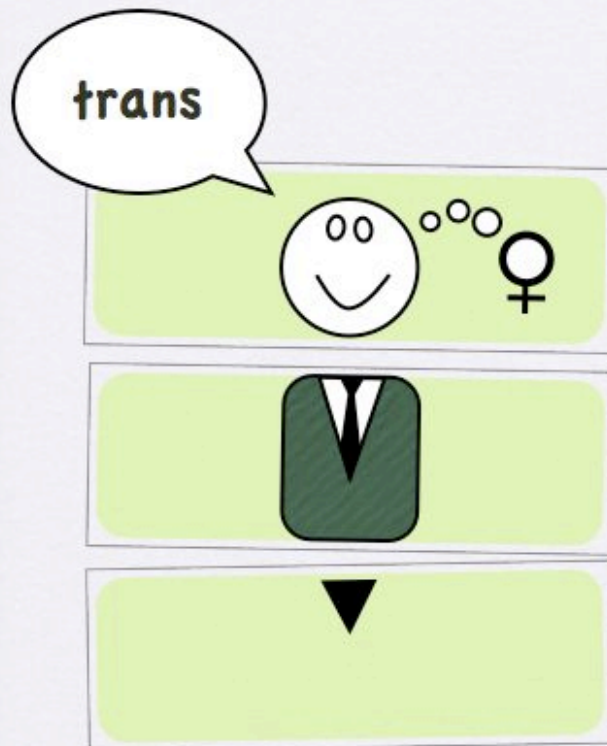
Som *queer* ønsker man at opløse det bipolære sociale køn.

og så videre - der er mange variationer

Indenfor alle kategorier er der selvfølgelig også mulighed for stor variation.

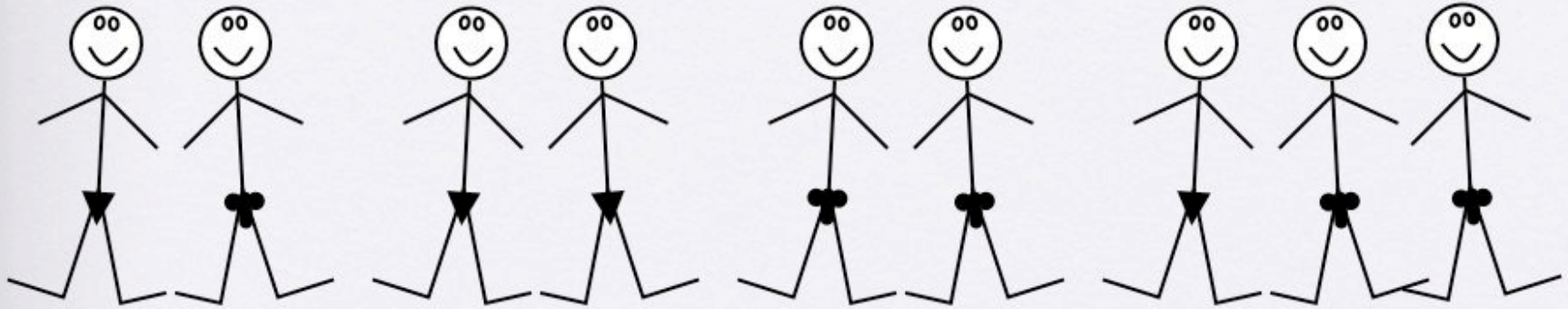
Som maskulin kvinde eller feminin mand vil man oftest stadig være ciskønnet, mens man som transvestit er transkønnet.

Der er tale om sociale konstruktioner, og det er afgørende, hvordan man selv identificerer sig.

3. Seksuel orientering

Seksuel orientering

Kønnet på den man tiltrækkes af:

Modsat køn -> Heteroseksuel

Samme køn -> Homoseksuel

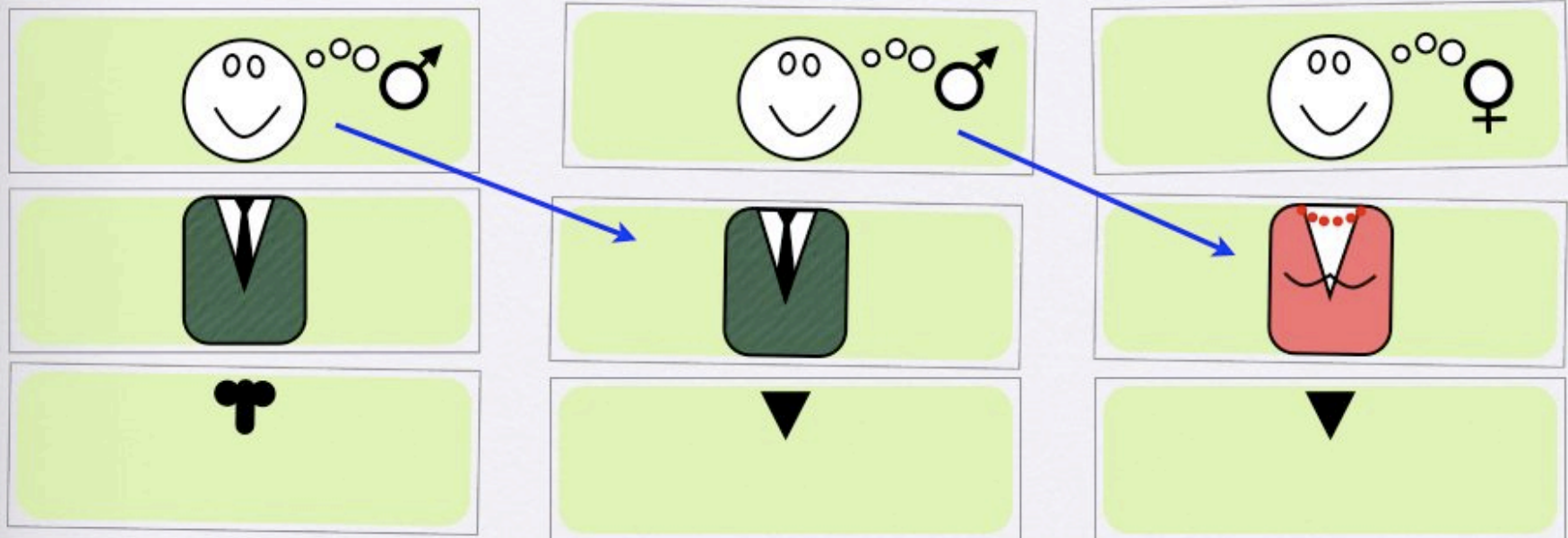
Begge køn -> Biseksuel

Men... den definition fungerer kun for ciskønnede

En mere operationel definition er, at det er ens oplevede køn i forhold til en andens udtrykte køn, der definerer den seksuelle orientering.

Homo

Hetero

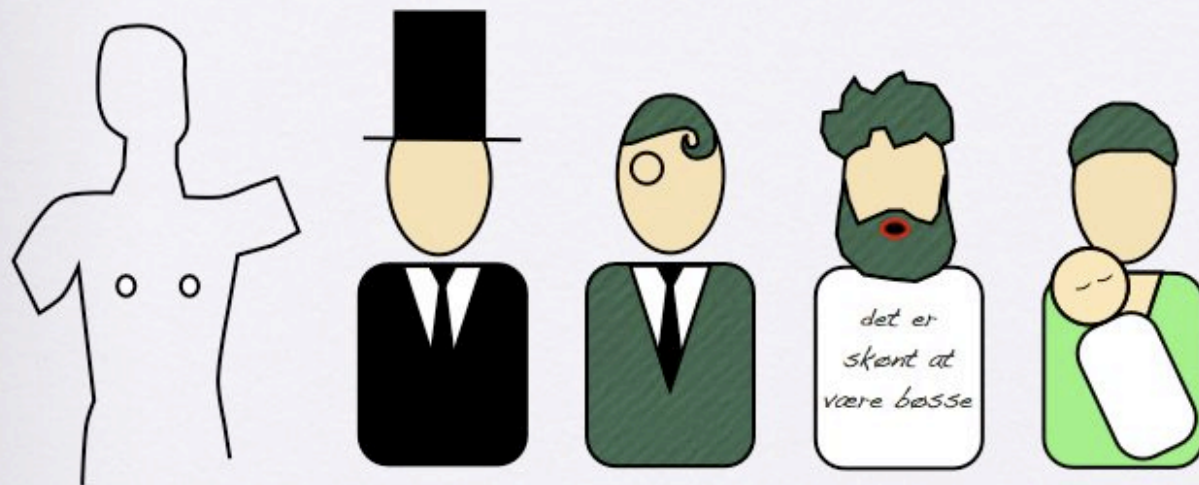
Det handler ikke om at opfinde en masse små kasser, vi kan putte hinanden ned i. Det vigtige her er derimod at bemærke, at den traditionelle definition af seksuel orientering er cisnormativ.

Normativitet

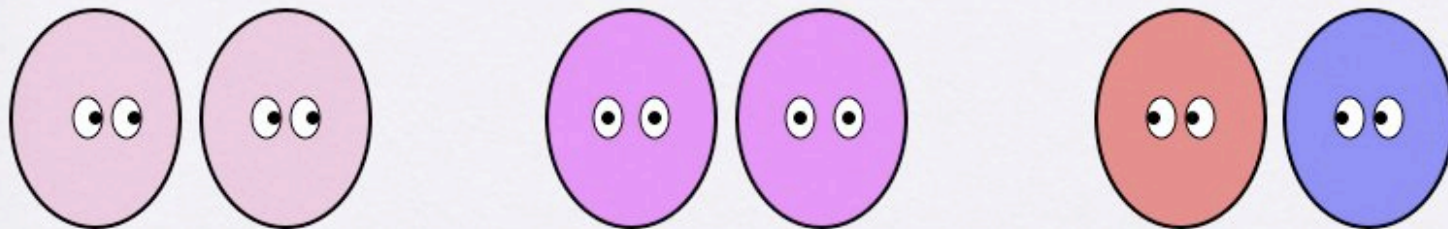
Der er forskel på seksuel orientering og seksualitet. Seksualitet er en kompleks udmøntning af køn og seksuel orientering i en historisk og samfundsmæssig kontekst.

Mange og tidstypiske måder at udmønte sit køn og sin seksuelle orientering

f.eks. kan homoseksualitet og den homoseksuelle person kun forstås i en kulturel sammenhæng. Blot i nyere tid har vi adskillige homoseksuelle identiteter, f.eks. **homoseksuelle**, **homofile** og **bøsser og lesbiske**. Fælles for disse er, at det vedrører personer, der tiltrækkes af eget køn.

Biseksualitet er evnen til at tiltrækkes
af personer af begge køn.

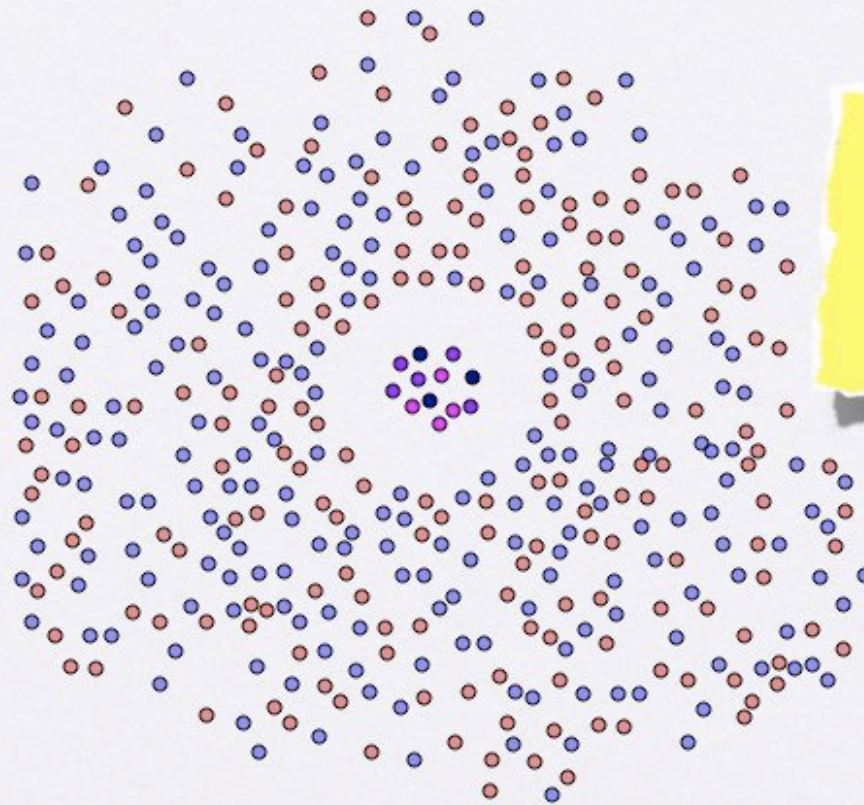
*Biseksuelle møder ofte **fordomme**, både
fra heteroseksuelle og fra homoseksuelle*

Som biseksuel er man ikke heteroseksuel, når man er sammen med en af modsat køn og homoseksuel, når man er sammen med en af samme køn. Man er biseksuel - det er det.

Biseksualitet er ikke et udtryk for promiskuøsitet, forvirring eller ubeslutsomhed.

4. Ligebehandling

Et ikke-inkluderende samfund

Vi har mange måder at
ekskudere hinanden på.
På arbejdsmarkedet, i
familien, i skolen, i
klubben, osv. osv.

for at undgå eksklusion og i stedet skabe et inkluderende samfund med **lige muligheder for alle**, er det nødvendigt med forskellige forholdsregler og initiativer.

Derfor har vi love mod diskrimination og for ligebehandling.

Lov om ligestilling af mænd og kvinder

Lov om ligebehandling af kvinder og mænd mht. beskæftigelse, barselsorlov m.v.

Lov om lige løn til mænd og kvinder

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Lov om etnisk ligebehandling

Lov om forbud mod forskelsbehandling pga. race m.v.

Straffeloven § 81 b) (hadforbrydelser)

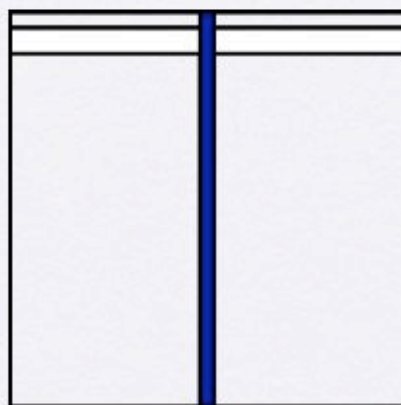
Straffeloven § 266b (antidiskriminationsparagraffen)

Kønsrelaterede ligebehandlingsområder

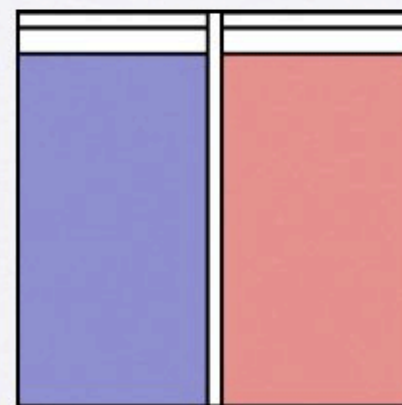
LGB

Seksuel orientering

T

Kønsidentitet

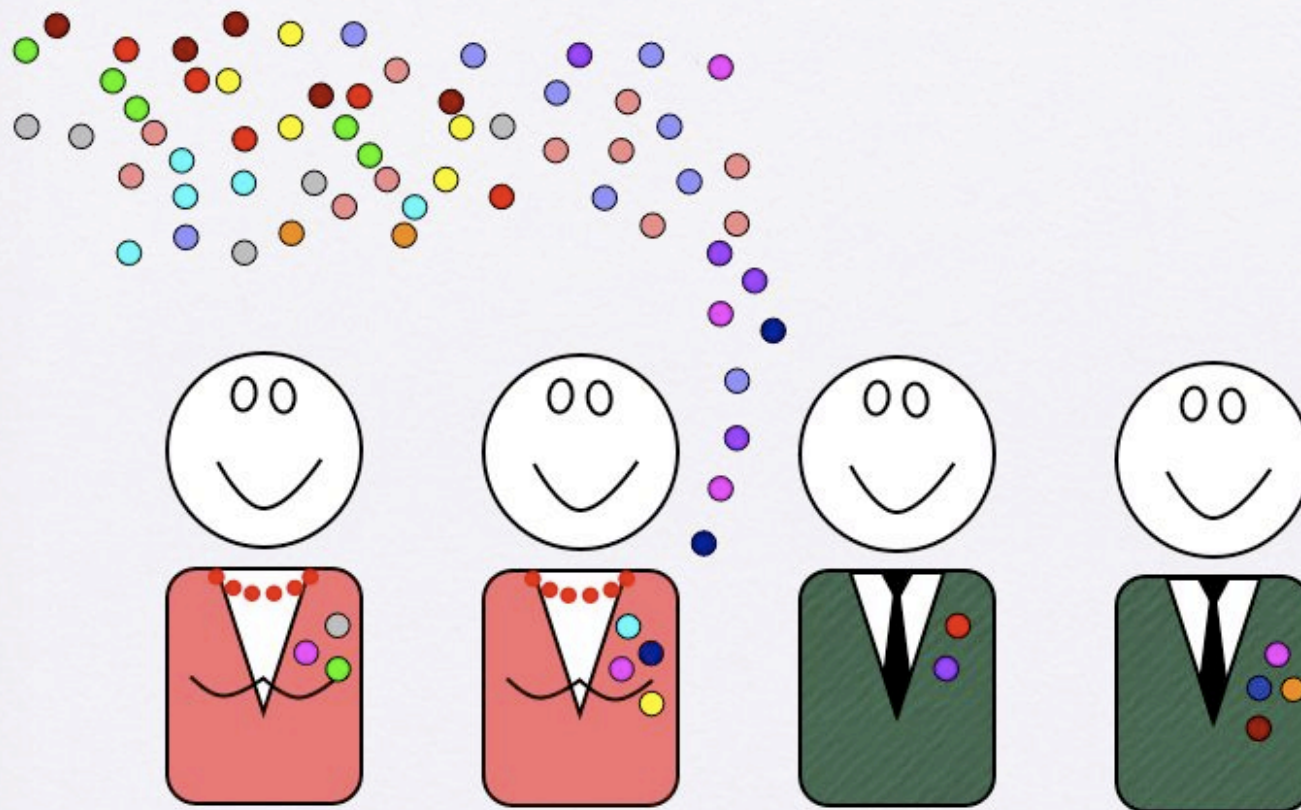
M/K

Køn

Lovgivningsmæssigt og politisk handler kønsområdet typisk om kvinders position i forhold til mænd, idet mænd traditionelt har indtaget en dominerende rolle.

Dette er forståeligt, da det vedrører majoritetsbefolkningen, men det kommer hurtigt til at virke cis-hetero-normativt

Køn og seksuel orientering er beskyttet direkte i traktater og lovgivning osv., men ikke kønsidentitet.

Og husk... vi er ikke endimensionale mennesker. Ud over seksuel orientering og kønsidentitet har vi mange andre karaktertræk, f.eks. **alder**, evt. **handicap**, **race** og **etnicitet**, **tro** og **religion** og mange andre.

Dette var en intro til LGBT-området

- og vi slutter af med det festlige:
De tre prideflag

Regnbueflaget anses oftest for at være et LGBT-flag, idet nogen dog anser det for at være et homo-flag. For at synliggøre biseksuelle og transpersoner er der opstået særlige prideflag for disse grupper.

Idé og udførelse

Søren Laursen

November 2009

LGBT Danmark

Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

www.lgbt.dk